

Røyken Rotaryklubb

Distrikt 2310

HØYENHALL, RØYKEN

HELGE HUSBY

22.04.2024

CHEMRING NOBEL

VÅR HISTORIE

BESKYTTET FREMTIDENS GENERASJONER I MER ENN 130 ÅR!

Chemring har en lang og rik historie med røtter tilbake til Alfred Nobel.

Fabrikken på Engene har vært en viktig hjørnestensbedrift i Sætre gjennom mange generasjoner og er fortsatt en svært ettertraktet arbeidsplass innen avansert kjemi og kan blant annet vise til Norges eldste fagforening. Engene arbeiderforening 1935.

I dag har Chemring Nobel 167 ansatte der mange har nisjekompetanse innenfor sitt område.

NITROGLYSERIN KOMPANIET

- Selskapet ble stiftet i Christiania juni 1865
- Kjøpte patent av Alfred Nobel til fremstilling av Nitroglyserin

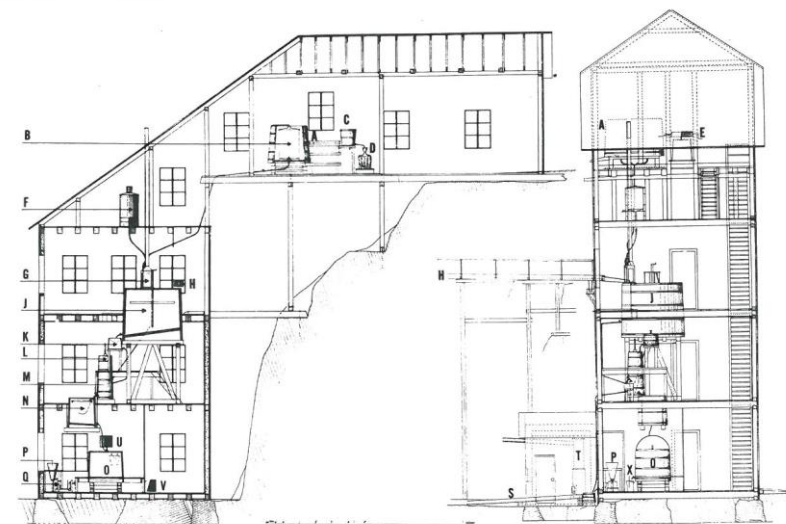
I patentet §1 står det bl. annet :

Nitroglycerinens og analoge Legemers Ophedning gjennom hele deres Masse til Explosionsgraden, med den nødvendige Hastighet for at Explosion kan finde Sted, ved Hjelp av Krudt eller lignende Legemer

- Ni dager etter stiftelsen kjøpes fabrikkomt på Lysaker
- Utstyr var trolig bestilt i Sverige før selve stiftelsen
- Beslutning om bygging ble tatt 4. juli 1865
- Fabrikken ble bygget på 6 uker av 6-8 mann
- Prøvedrift 10 august 1865 og regulær drift 11. august 1865

FABRIKKEN PÅ LYSAKER

- Drevet av Fredrik Iwan Lamm, (1827-1887) finsk/russisk farmasøyt
- Produktet kom først – deretter måtte markedet skapes
- Man reiste land og strand rundt for å demonstrere Nitroglyserinets fortrefelighet – det hang i små beholdere under karjolen som hestene dro. Til tross for en noe spesiell transport skjedde det ingen uhell
- Produksjonen økte jevnt og trutt, med flere tekniske oppgraderinger basert på erfaringene fra produksjonen i Vinterviken

SKULLE PRODUSERE 200 PUND NITROGLYSERIN/DAG

EKSPLOSJONSULYKKEN I 1874

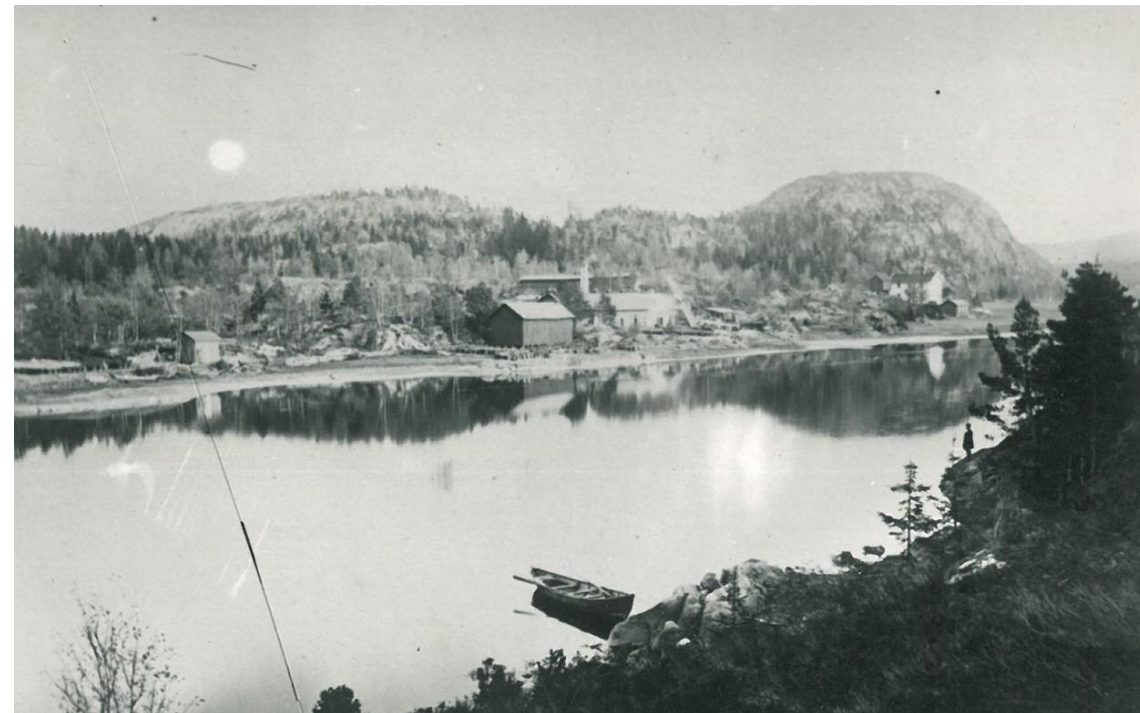
- Etter nesten 9 års drift uten alvorlige uhell gikk fabrikken i luften 24. april 1874. Man tror at en operatør tømte aske på et sted hvor det var nitroglyserinavfall. Operatøren omkom.
- Fabrikken ble bygget opp igjen og produksjon kom i gang etter relativt kort tid
- Produksjonen ble imidlertid stoppet 15 mai 1875
- Det ble kjøpt inn dynamitt fra Tyskland og Sverige for å dekke behovet
- Rettsak mellom NC og Justisdepartementet som NC tapte
- NC ble også dømt til å betale erstatning for skade på naboeiendommene, selv om de ikke hadde utøvd uaktsomhet. Dette er første gang i norsk rettshistorie
- I august 1875 ble det inngått kontrakt om kjøp av eiendedommen Engene på Sætre i Hurum

EIENDOM PÅ ENGENE BLE KJØPT I 1875

Tre viktige kriterier for valg av tomt for ny fabrikk

- Tilstrekkelig sikkerhetsavstand til veier og naboer
- Bør ligge ved sjøen med hensyn til transport
- Må ha tilgang til kjølevann
- Alle kriteriene ble tilfredstilt på gården på Engene Grønsand
- Det ble tegnet kontrakt med Liedbeck, en av Alfted Nobels nære medarbeidere, om en "Engineering pakke" i august 1875
- Bygging av ny fabrikk startet i januar 1876. Tillatelse til drift var ikke gitt av myndighetene!
- Tillatelse til drift ble gitt 15 juli 1876 og regulær drift startet opp 2. oktober, etter 10 måneders anleggstid

INTERTRANSPORT AV NITROGLYSERIN

FABRIKKEN PÅ ENGENE

- Produksjon av Nitroglyserin
- Produksjon av Nitrocellulose
- Produksjon av dynamitt
- Utvikling av røyksvakt krutt (ballistitt).
- Krutt ble utviklet 2 år før Alfred Nobel tok ut patent!
- Ballestitt No. 6 ble benyttet i Moses og Aron på Oscarsborg 9.april 1940
- Produksjonen av dynamitt på Engene ble avviklet i 1964.

HMX/ RDX – US BASERT TEKNOLOGI

- Tilgang til amerikansk teknologi ble mulig på 60-tallet da Nammo skulle starte produksjonen av M72 LAW for det europeiske markedet og det var behov for en europeisk produsent av Octol.
- Anlegget for høyeksplosiver ble åpnet 10. desember 1968
- Engene-anlegget har mange likhetstrekk med Holston Army Ammunition Plant (HAAP) i Tennessee, USA
- Etter noen år med produksjon av HMX ble også RDX-produksjon startet (1972)

DYNO TIDEN

Dyno Industrier ble dannet i 1971 da Norsk Sprængindustri og Grubernes Sprængstofffabrikker A/S ble slått sammen. I 1972 startet man produksjon av RDX.

Produksjon av energirike mykner startet på 1990 tallet

Dyno Industrier ble senere omstrukturert og virksomheten innenfor sprengstoff ble videreført under Dyno Nobel fra 2000. Regulær produksjon av NTO startet på 2006

Dyno Nobel var verdens største sprengstoffkonsern som opererte i mer enn 30 land og med over 5000 ansatte.

I 2005 ble Dyno Nobel solgt til en australsk investeringsbank. Orica tok over deler av Dyno Nobel etter kort tid.

DYNO
Dyno Nobel

2

CHEMRING NOBEL AS - 2023

CHEMRING GRUPPEN I KORTE TREKK..

ET TEKNOLOGISELSKAP OG MARKEDSLEDER INNENFOR EN BRED PORTEFØLJE AV PRODUKTER OG TJENESTER

SENSORER & INFORMATION

- Fokuset på informasjons og elektronisk krigføring, kjemiske og biologiske deteksjonssystemer samt deteksjon av eksplosiver
- Opererer på tvers av forsvar, nasjonal sikkerhet og industriell beskyttelse
- Levetidsstøtte for systemer med rådgivning, utvikling, design, forskning og løsninger
- 500+ forskere, ingeniører og konsulenter

MOTTILTAK OG ENERGIRIKE MATERIALER

- Fokuserer på avanserte mottiltak for beskyttelse av fly og sjøbaserte våpensystemer mot raketangrep
- Svært pålitelige engangssystemer for kritiske funksjoner innenfor romfart, arbeider i rommet, forsvar og industri
- Markedsleder med innovasjoner knyttet til sikkerhetssystemer innenfor fly og romfart

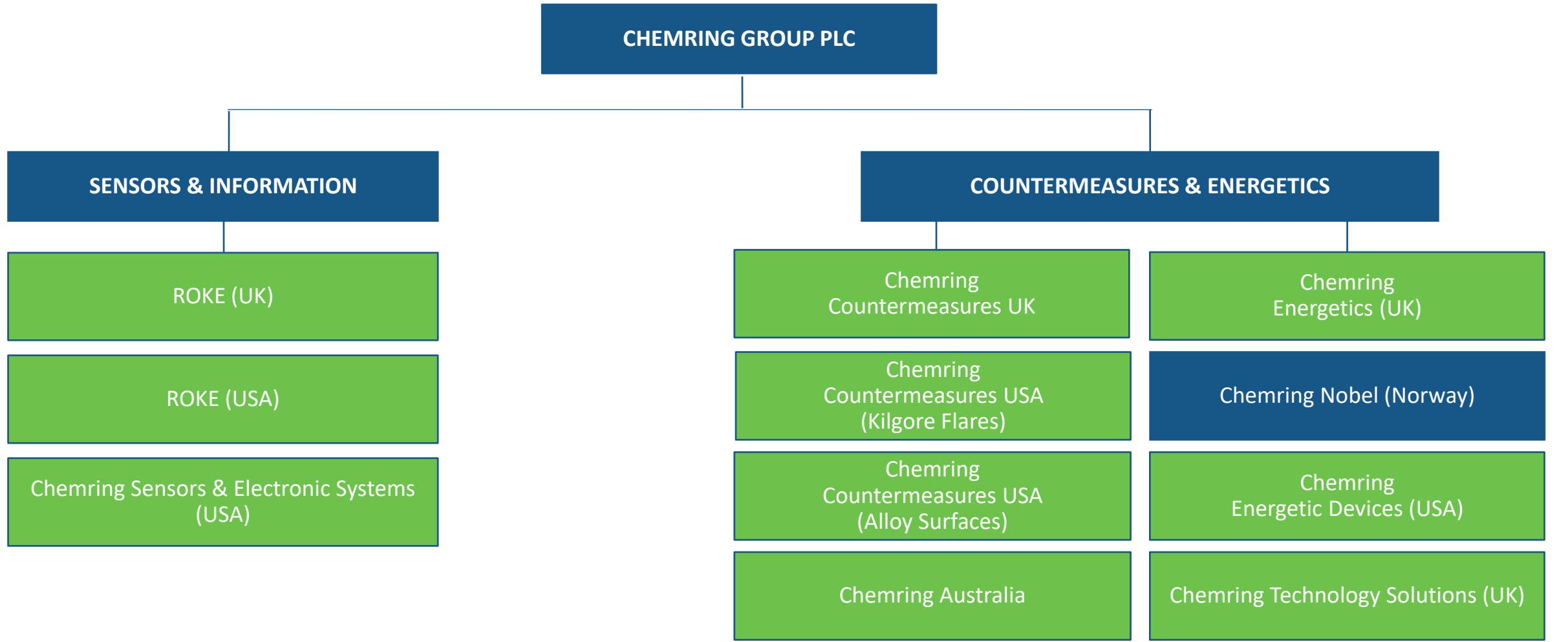
INNOVERING FOR BESKYTTELSE

Vi setter sikkerhet først i alt vi gjør

Fokus på de høyeste standarder

Løsninger og innovasjon i verdensklasse

SELSKAPSOVERSIKT

CHEMRING NOBEL AS – NORGE (VEKST SIDEN 2007)

SÆTRE,
ASKER KOMMUNE

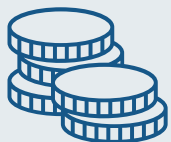

Selskapet er 147 år gammelt og basert på arbeidet til Alfred Nobel. Det er den største produsenten av sitt slag i Europa. Chemring Nobel designer og produserer en rekke høyeksplosiver som leveres til ,hovedsakelig, kunder i forsvarsindustrien (90 %) for bruk i våpen – hovedsakelig stridshoder.

Selskapet leverer også en rekke gruve-, olje- og gass- og nisjeprodukter. Produktene er generelt skreddersydd til spesifikasjonen kunden krever.

Omsetning
2023

580 mNOK

Antall ansatte
2024

193 (200)

Strategiske partnere i Norge/EU/NATO

Nammo

VÅRT FOTAVTRYKK I ASKER KOMMUNE

☐ **Antall ansatte totalt: 193, av disse bosatt i Asker: 136**

Chemring Nobel's ansatte dekker et bredt spekter av utdannelser og yrkesretninger:

- Fagarbeidere
- Laboranter
- Kjemikere
- Ingeniører
- Økonomer

For å dekke vårt behov i fremtiden vil det være viktige med

- Lokale utdanningsinstitusjoner, spesielt i forhold til fagarbeidere og laboranter – også lærlingeplasser

☐ **Selskapet har over en årrekke hatt positive skattbar inntekt, også under Covid.**

☐ **222 Millioner kroner i samlet innkjøp fra lokale leverandører siste 4 år (2020-2023)**

**Asker
kommune**

VESENTLIGE BETINGELSER OG FORPLIKTELSER – CHN

Eksportkontroll

Meld. St. 17

(2020–2021)

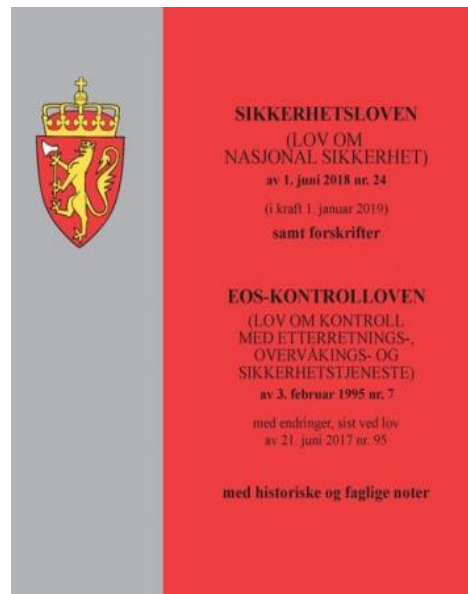
Melding til Stortinget

Samarbeid for sikkerhet

Nasjonal forsvarsindustriell strategi for et høyteknologisk og fremtidsrettet forsvar

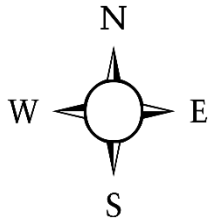

FORSVARET

ROBUSTE RAMMEBETINGELSER (2)

Hensynssoner

- Grønn 2 kPa hensynssone
- Rød 5 kPa hensynssone

INDUSTRIVERN – STORULYKKE

3

VEIEN VIDERE FOR CHEMRING NOBEL AS

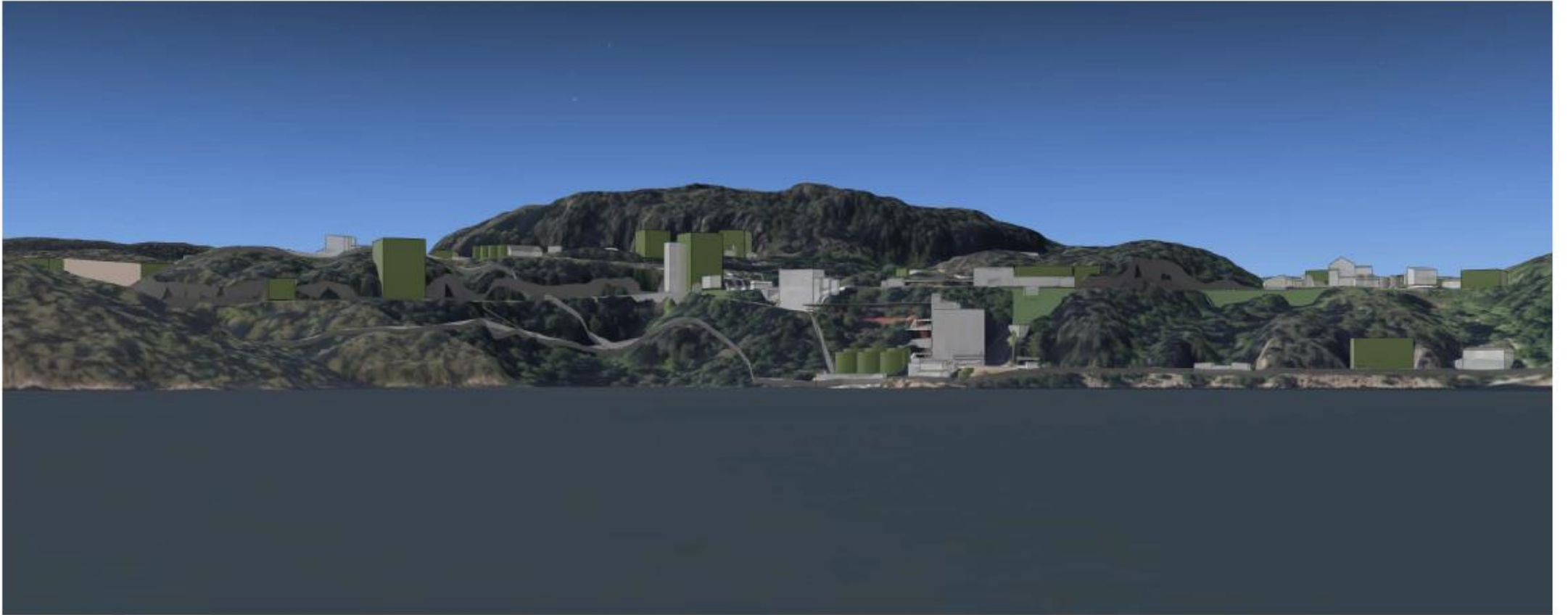
BAKTEPPE... OM DU LEGGE ØRET TIL BAKKEN...

«Med dagens produksjonskapasitet i Europa vil det minst ta 40 år å produsere det antall artillerigranater NATO og Ukraina har bruk for. Konsekvensen av for liten produksjonskapasitet er en Europeisk forsvarskrise, sa administrerende direktør i Nammo, Morten Brandtzæg under høringen om statsbudsjettet for neste år»

For Chemring Nobel AS er ikke forretninger lenger bare forretninger...

Bedriften har et oppdrag!

UTBYGGING PLANLAGT 2024-2027

Figur 4: Engene industriområde sett fra Håøyfjorden. Ikke alle tankanlegg kan av sikkerhetsmessige årsaker farges med mørk farge/grønnskjær avhengig av innhold.